

Katowice, dn. 23 listopada 2021 r.

**Szanowny Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP**

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego w sprawie zaopiniowania senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej (druk nr 549) informuję, iż pozytywnie oceniamy inicjatywę legislacyjną, która ma na celu doprecyzowanie zasad zwolnień z odpłatności za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej w uzasadnionych sytuacjach.

Obecne przepisy nie gwarantują odpowiedniej ochrony prawnej tym osobom, które są obciążane kosztami pobytu w DPS rodzica, który nie wywiązywał się należycie z obowiązków rodzinnych, opiekuńczo-wychowawczych. Stąd zmiany ustawy o pomocy społecznej, w których proponuje się poszerzenie katalogu przesłanek do zwolnienia z odpłatności tych członków rodziny (dzieci), którzy doświadczyli zaniedbywania obowiązków opiekuńczych i wychowawczych ze strony rodzica – obecnego mieszkańca domu pomocy społecznej należy uznać za słuszne. Ważna jest m.in. okoliczność, iż dorosłe dziecko będzie mogło starać się o zwolnienie z odpłatności za pobyt rodzica, jeśli wykaze, że rodzic w rażący sposób naruszał obowiązek alimentacyjny.

W świetle przedstawionej propozycji legislacyjnej osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty winna wykazać na podstawie złożonych do wniosku dokumentów rażące naruszenie przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu obowiązku alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty. Analizując treść proponowanych przepisów w tym zakresie, część opiniujących jst zgłosiło jednak wątpliwości w odniesieniu do zmienianego art. 64 pkt 2, który brzmi: „2) (...) a także w wypadku, gdy osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub mieszkaniec domu w sposób rażący nie dopełniał obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, w szczególności w sposób rażący nie dopełniał obowiązku alimentacyjnego.”. Powyższa propozycja zapisu rodzi pytanie, w jaki sposób należało będzie weryfikować rażące niedopełnienie obowiązków, na podstawie jakich dowodów, dokumentów, oświadczeń itp., jak również kto winien dokonywać oceny zasadności takowych okoliczności. W odniesieniu do powyższego nadmienić też należy, iż jst spotykają się z sytuacjami, kiedy osoby (dzieci) obowiązane do ponoszenia odpłatności za pobyt rodzica wskazują na zaburzenie więzi rodzinnych bądź niegodziwe zachowania rodzica wobec dziecka czy lekceważenie obowiązków rodzicielskich, jednak nie są w stanie przedstawić dokumentacji na tę okoliczność, ponieważ naganne zachowanie rodzica nie zostało stwierdzone formalnym orzeczeniem sądu (o pozbawieniu władzy rodzicielskiej).

Pozytywnie odnosząc się do proponowanych zmian ustawy, chciałbym podkreślić, iż kwestia zwolnienia z odpłatności jest jednakże problematyczna z punktu widzenia finansów samorządowych, ze względu na fakt konieczności finansowania przez gminę pobytu w domu pomocy społecznej tychże mieszkańców, co w konsekwencji powoduje duże obciążenie finansowe budżetu gminy. W tym kontekście zwracamy uwagę, iż system finansowania pobytów w domach pomocy społecznej wymaga całościowej zmiany, w tym uproszczenia zasad odpłatności oraz generalnie większej odpowiedzialności członków rodzin za opiekę nad członkami rodziny, w tym odpłatności za pobyt w DPS.

Z wyrazami szacunku

Piotr Kuczera
Przewodniczący
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów